

Klasifikacija asocijacija

Klasifikacija asocijacija

Klasifikacija asocijacija ima nesumnjivo veliki teorijski i praktični značaj.

U teorijskom pogledu izdvajanje asocijacija, i njihovo grupisanje u više taksonomske jedinice, važno je pre svega zbog utvrđivanja biocenotičkih karakteristika ovih prirodnih skupina, odnosa između njih, kao i opšte i pojedinačne geneze.

Praktičan značaj fitocenološke klasifikacije je pre svega u potrebi što lakšeg snalaženja u inače često vrlo nejasnoj i složenoj slici koju pruža vegetacijski pokrivač. Od velikog je značaja da inventarizaciju biljnih zajednica prati i kartiranje vegetacije.

Klasifikacija biljnih zajednica

Klasifikacija asocijacija = sistematika asocijacija

Sistematika asocijacija ≠ sistematika vrsta

"srodne" fitocenoze i asocijacije = floristički slične fitocenoze i asocijacije

Regnum Plantae
Classis Magnoliopsida
Ordo Poales
Family Typhaceae
Genus Typha

Species *Typha latifolia*
Typha angustifolia

Sveza Potamion eurosibiricum W. Koch 1928
Red Potametalia W. Koch 1926
Klasa Potametea R. Tx. et Preising 1942

Asocijacija Ceratophylletum demersi
(Soó 1927) Hild 1934

Nymphaetum albo-luteae
Nowinski 1928

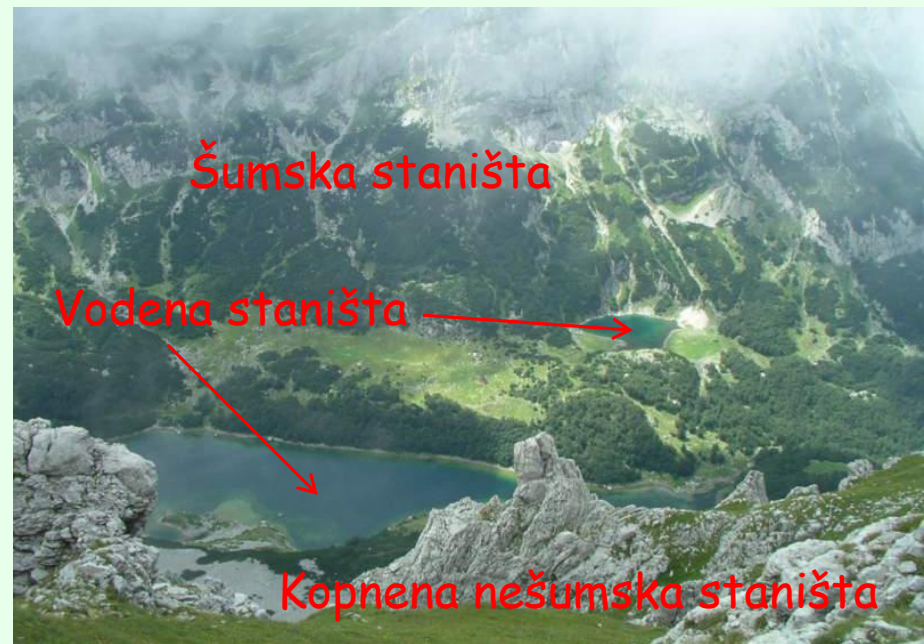
Klasifikacija asocijacija

Pitanje klasifikacije asocijacija je jedno od najtežih pitanja u fitocenologiji usled:

- nepostojanja opšte prihvaćenog sistema fitocenoza
- odsustva jedinstvenog principa po kome bi se stvorila odgovarajuća i opšte važeća klasifikacija.

Pri klasifikaciji asocijacija mogu se uočiti dva, u sištini suprotna prilaza .

Po jednom, treba poći od **karaktera staništa** na kome se nalazi data fitocenoza. Ovaj način se označava kao **fitotopološki**.

Klasifikacija asocijacija

Nasuprot ovom pristupu stoji shvatanje po kome bi pri klasifikaciji asocijacija trebalo poći od **njih samih**, pošto one upravo i jesu predmet *fitocenološke* sistematike.

Klasifikacija asocijacija

Prema Braun-Blanquetu (1951) moguće je izdvojiti šest principa klasifikacije asocijacija:

- 1) Fiziognomski
- 2) Ekološki
- 3) Ekološko-fiziognomski
- 4) Horološki
- 5) Dinamičko-genetički
- 6) Floristički

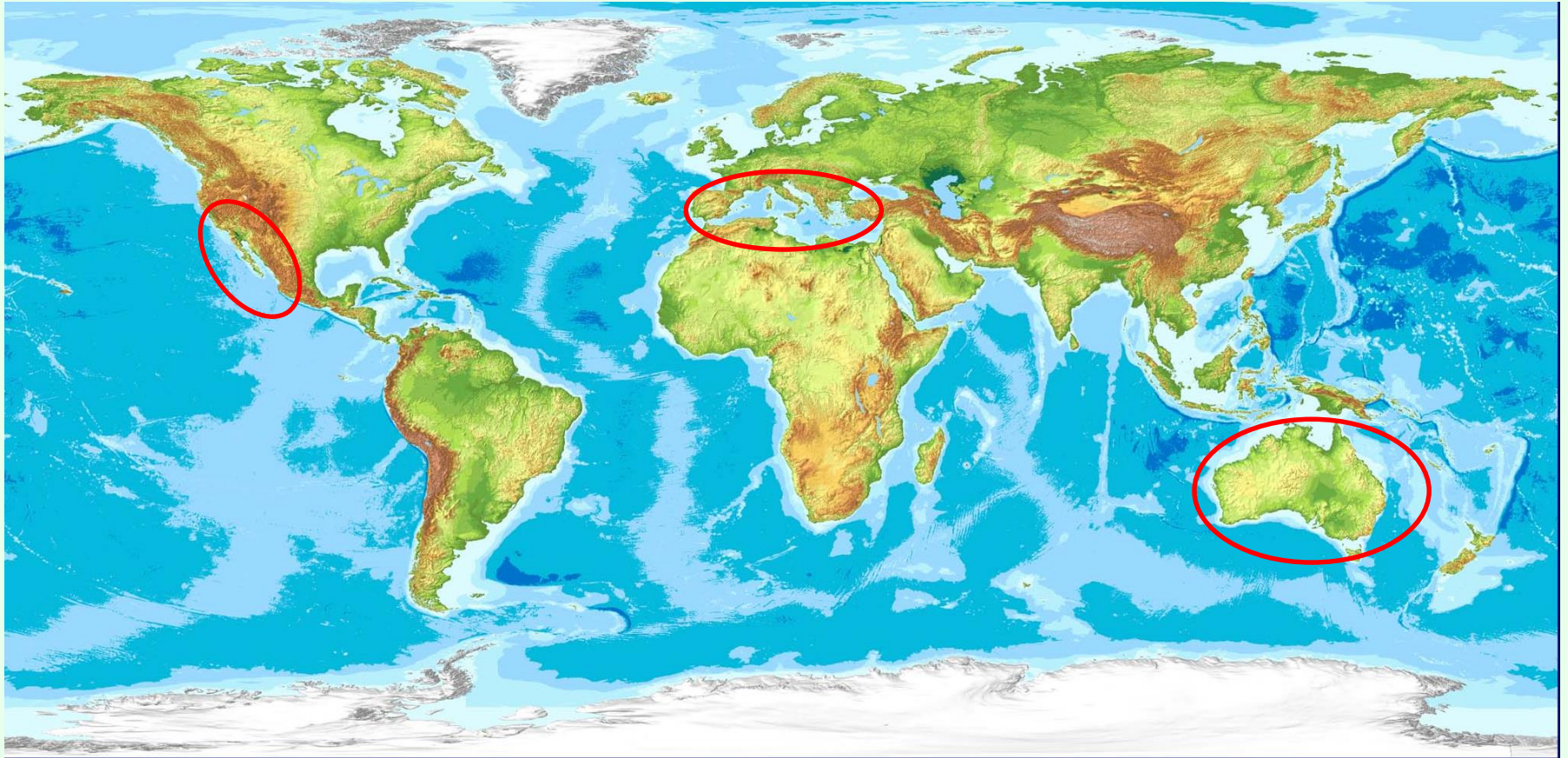
Fiziognomska klasifikacija

Ova klasifikacija uzima za osnovu **izgled vegetacije** (fiziognomičnost), tj. strukturu biljnih zajednica; njihovu spratovnost, a takođe i izgled edifikatora.

Fiziognomska klasifikacija

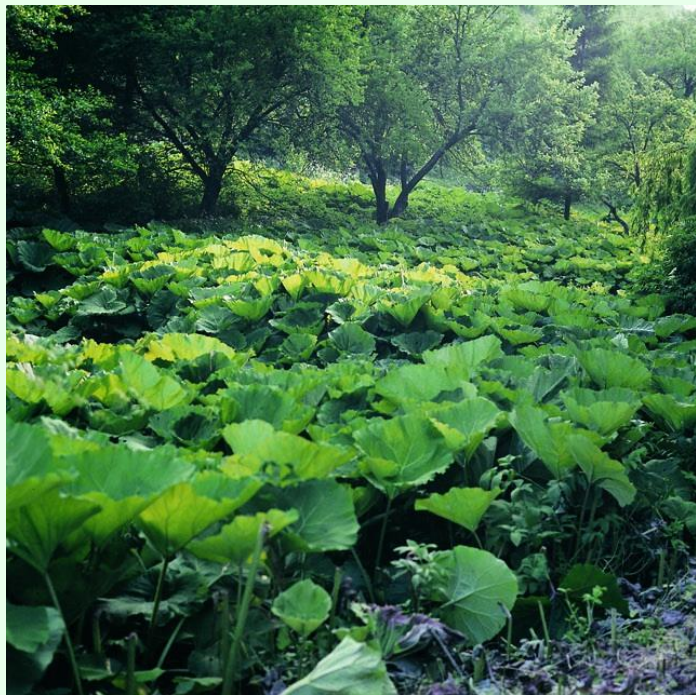
Na taj način moguće je izdvojiti šume, livade, šikare, itd., ili još uže grupe kao što su četinarske i listopadne šume.

Ekološka klasifikacija

Ova klasifikacija polazi od pretpostavke da stanište, kao faktor koji u najvećoj meri određuje karakter vegetacije, mora biti osnovni kriterijum u razgraničavanju i grupisanju fitocenoza u određenim sistemima.

Warminig (1895) je na osnovu vodenog režima vegetacije ustanovio sledeće tipove biljnih zajednica:

Hidrofitija
(fitocenoze vlažnih staništa)

Xserofitija
(zajednice suvih staništa)

Ekološka klasifikacija

Mezofitija
(zajednice umereno vlažnih staništa)

Halofitija
(zajednice slanih staništa)

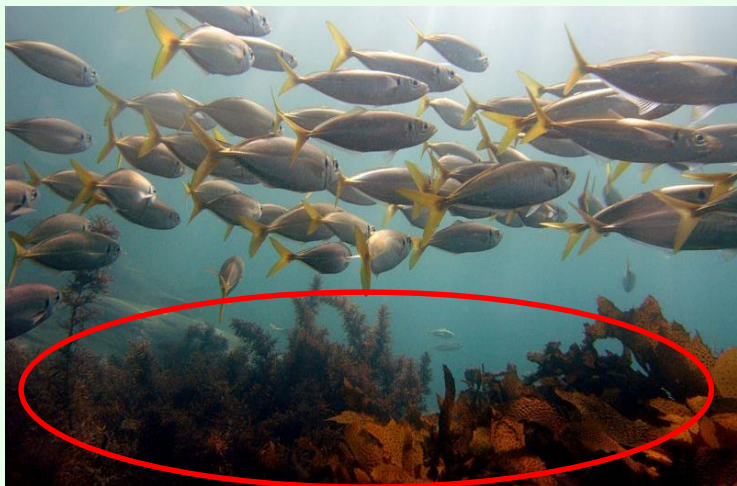
Fiziognomsko-ekološka klasifikacija

Prema Braun-Blanquetu (1951) bolji su oni sistemi koji ujedanjuju fiziognomski i ekološki princip.

Prema Dilsu (Diels) čitavu vegetaciju zemljine površine moguće je podeliti na 16 tipova vegetacije:

Fiziognomsko-ekološka klasifikacija

Thalassium (vegetacija mora)

Limnium (vegetacija slatkih voda)

Halodrymium (vegetacija mangrove)

Hydrodrymium (tropske kišne šume)

Fiziognomske-ekološka klasifikacija

Xerodrymium (tvrđolisne šume)

Tropodrymium (savanske tropske šume)

Conodrymium (četinarske šume)

Therodrymium (listopadne šume)

Fiziognomske-ekološka klasifikacija

Mesopoiium (savane)

Xeropoiium (stepe)

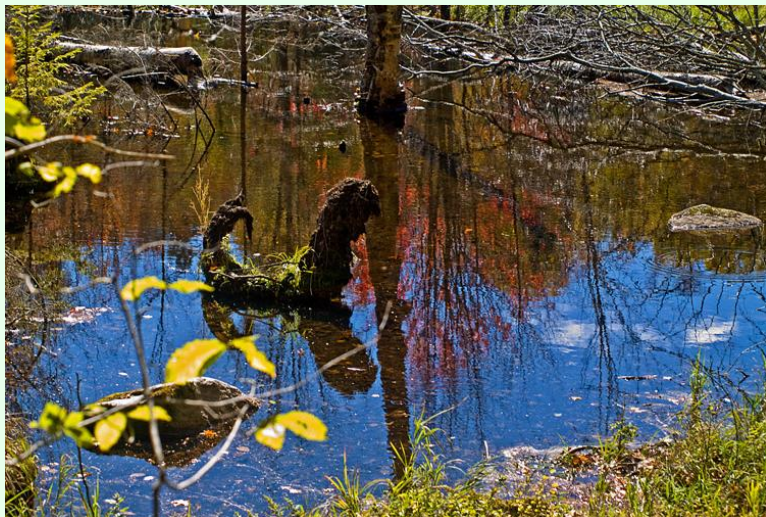
Mesothamnium
(vrištine-vegetacija zimzelenih žbunova)

Hygropoiium (livade)

Fiziognomske-ekološka klasifikacija

Hygrosphagnium (visoke tresavske močvare)

Hygrophorbium (nizinske močvare)

Mesophorbium (alpske livade)

Xerophorbium
(zeljasta i žbunasta vegetacija sušnih oblasti)

Fiziognomsko-ekološka klasifikacija

Klasifikacija Brokman-Jeroša i Ribela počiva takođe na fiziognomsko-ekološkom principu, mada u izvesnoj meri usvaja i floristički princip.

Prema ovim autorima čitavu vegetaciju Zemlje treba podeliti na četiri osnovna tipa:

- 1) Deserta - pustinjska vegetacija
- 2) Errantia

- 3) Lignosa
- 4) Herbosa-zeljasta vegetacija

Deserta-pustinjska vegetacija

Errantia-tip vegetacije slobodnih organizama

Fiziognomske-ekološka klasifikacija

Herbosa-zeljasta vegetacija

Lignosa-tip vegetacije drveća i žbunova

Lignosa

Pulvilignosa-kišna tropska vegetacija drveća i žbunova

Laurilignosa-zajednice drveća i žbunova lovorovog tipa

Durilignosa-večnozelenne zajednice tvrdolisnog drveća i žbunova

Ericilignosa-drvenaste zajednice sa listovima erikoidnog tipa

Aestilignosa-zajednice drveća i žbunova sa listovima u toku leta

Hiemilignosa-"zimi zelena vegetacija"

Aciculilignosa-vegetacija drveća i žbunova sa listovima u obliku iglica ili ljuspi

Lignosa

Pluvilignosa - kišna tropska vegetacija
drveća i žbunova

Laurilignosa - zajednice drveća i žbunova
lovorovog tipa

Durilignosa - večnozelenne zajednice
tvrdolisnog drveća i žbunova

Ericilignosa - drvenaste zajednice
sa listovima erikoidnog tipa

Lignosa

Aestilignosa - zajednice drveća i žbunova sa listovima u toku leta

Hiemilignosa- "zimi zelena vegetacija"

Aciculilignosa - vegetacija drveća i žbunova sa listovima u obliku iglica ili ljuspi

Fiziognomske-ekološka klasifikacija Herbosa

Aquiherbosa-
zeljasta vegetacija vodenih ili
ekstremno vlažnih staništa

Terriherbosa-
nadzemna zeljasta vegetacija

Dinamičko-genetička klasifikacija

Quercus-Castanetum sativae Ht 1938 → *Castanetum sativae* Janković 1958

Floristička klasifikacija

Princip florističke klasifikacije zasniva se na analizi florističkog sastava pojedinih fitocenoza i njihovom međusobnom upoređivanju. Stepem florističke sličnosti dveju zajednica merilo je i njihove sintaksonomske sličnosti.

Jaccard-ov koeficijent sličnosti (K) izračunava se na sledeći način:

$$K = \frac{C \times 100}{(A+B)-C}$$

C-broj zajedničkih vrsta za obe fitocenoze

A-broj vrsta u prvoj fitocenozi

B-broj vrsta u drugoj fitocenozi

Floristička klasifikacija

Myriophyllo-Potametum Soó 1934
potametosum crispi Slavnić 1956

Myriophyllum spicatum
Potamogeton crispus
Potamogeton fluitans
Scirpus lacustris
Sparganium erectum
Veronica beccabunga
Polygonum mite
Lemna minor
Berula erecta
Poa palustris

Potamogeton nodosi
Soó (1928) 1960, Segal 1964

Potamogeton fluitans
Myriophyllum spicatum
Sparganium erectum
Veronica beccabunga
Lemna minor
Scirpus lacustris
Berula erecta
Polygonum amphibium

Zadatak: Na osnovu florističkog sastava, gore navedenih asocijacija, izračunati Jaccard-ov koeficijent sličnosti .

Osnovne sistematske kategorije

Vegetacijski krug

Razred

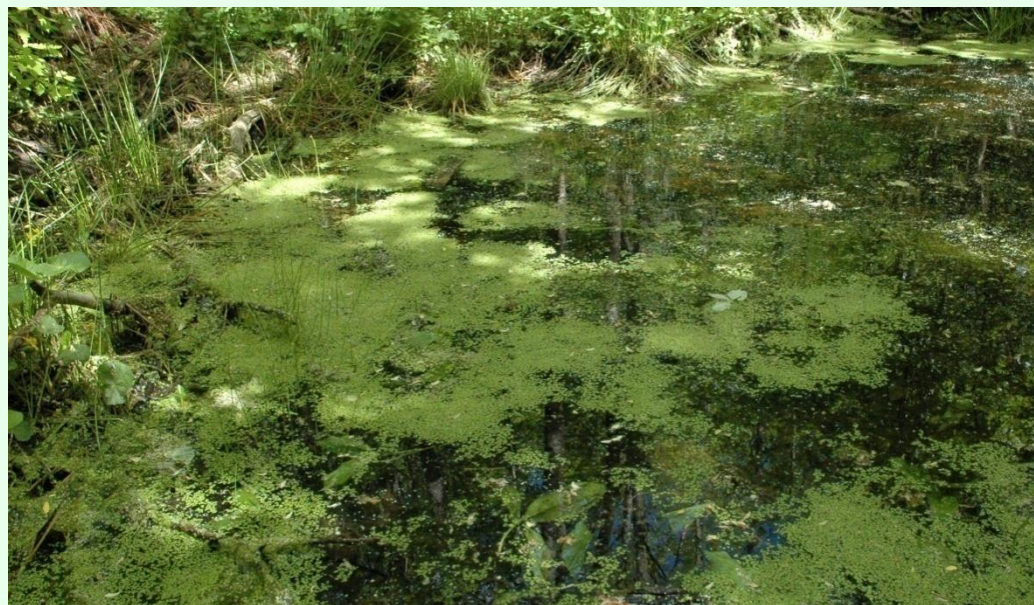
Red

Sveza

Asocijacija

Subasocijacija

Facijes

Lemnetum minoris
(Oberd. 1957) Müller et Görs 1960

Asocijacija je osnovna jedinica u taksonomiji fitocenoza.

U smislu Braun-Blanquet-a asocijacije predstavljaju biljne zajednice koje se ističu određenim florističkim sastavom i određenim životnim prilikama.

Osnovne sistematske kategorije

Subasocijom nazivamo takvu grupu zajednica, koja nema svoje posebne svojstvene vrste, već se odlikuje tzv. diferencijalnim vrstama.

Subasocijije dobijaju imena tako što se korenu neke značajne vrste doda nastavak **-etosum**.

*Querco-Carpinetum
erythronietosum*

*Querco-Carpinetum caricetosum
pilosae*

Osnovne sistematske kategorije

Najniža jedinica u sistematici asocijacija koja nema posebne svojstvene vrste je **facijes**. Facijes se ističe obilnim pojavljivanjem jedne ili više vrsta u nekim sastojinama asocijacije ili subasocijacije, kojih u drugim sastojinama nema. Dodavanjem nastavka **-osum** korenu imena neke značajne vrste dobija se ime facijesa.

Fagetum silvaticae alliosum

Allium ursinum

Osnovne sistematske kategorije

Klasa Phragmitetea communis R. Tx. et Preising 1942

Red Phragmitetalia communis W. Koch 1926

Sveza Phragmition communis W. Koch 1926

Zajednice Typhetum latifoliae Soó 1927

Scirpo-Phragmitetum W. Koch 1926

Typhetum latifoliae Soó 1927

Scirpo-Phragmitetum W. Koch 1926

Osnovne sistematske kategorije

Vegetacijski krug kao najviša taksonomska jedinica fitocenološke klasifikacije, obuhvata sve asocijacije nekog geografskog područja.

Na inicijativu Braun-Blankea, predloženo je da se posle naziva asocijacija stavi ime autora (odnosno skraćena imena), koji je datu asocijaciju prvi opisao. Prema istom shvatanju potrebno je staviti i godinu kada je asocijacija opisana.

Potametum fluitantis = *Potametum nodosi* Soó (1928)1960, Segal 1964

